
ХАЛҚ КОНТРОЛИ

БАРАКА № 146

ЖАНГОВАР БУРЧ

Якуловчи йилининг ҳар кунини зафарли воқеаларга бой бўлмоқда. Қишлоқ ҳужалиги меҳнаткашлари баракали хирмон кўтариш ниятида баҳорги экин экиш кампаниясига қизгин тайёргарлик кўришяпти. Қурилиш майдонларида бунёдкорлик ишлари суръатга суръат қўшилмоқда. Саноат корхоналари коллективлари юқори сифат кўрсаткичларига эришяпти.

КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати, мусобақа турлисидаги қарорлар каттадан-кичигини ижодкорона меҳнатга ундамоқда. Илҳимиз мазмунини асос эттирган бу ҳужжатларда план ва тошхирларнинг ошириб адо этиш билан бирга меҳнат уюмдорлигини янада ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, иқтисод ва тежамкорлик билан ишлашга муҳим эътибор бериш кераклиги алоҳида таъкидланган.

Бу эса ўз навбатида халқ назоратчилари зиммасига катта масъулият юклайди. Улар партия ва ҳукумат қарорларининг бажарилишини текшириб боришлари, белгиланган тадбирларнинг тўла адо этилишини таъминлашлари, ҳато ва камчиликларга қисбатан шафқатсиз бўлишлари лозим. «Юзларимизнинг ҳам, шунингдек нийдо бўлаётган проблемаларнинг ҳам», дейилади Мурожаатда. — Ҳа-ҳа, таъкид асосида муфассал таҳлил этиш олган томон қиладиган ҳаракатимизнинг зарур омилдир. Эндиликда катта-катта имкониятларимиздан ҳамма жойда моҳирона фойдаланимиз, резервларини ишга солимиз, камчиликларнинг каттигини бартараф этмиз, халқ ҳужалигининг ҳамма бўғинлари ишнинг яхшиламақс қарак.

Халқ назоратчилари ана шу мақсадда йўлдан партия ва ҳукуматимизнинг қарор ва қўрсатмаларини ўрганиб, конкрет план асосида ҳаракат қилмоқдалар, назоратнинг турли форма ва методларидан тўлароқ фойдаланишга интиломоқдалар. Утган йилиги йилда областимиз меҳнаткашлари кўтаринки руҳда меҳнат қилиб, халқ ҳужалиги планлари ва оширилган социалистик мажбуриятларини шараф билан адо этишди. Осиёюрт пойтахтида област саноатчиларида пландан ташқари бир неча ўн миллион сўмлик маҳсулот олди. Шунингдек, бунёдкорлар ҳам қўнғина кўрсаткичлар буйича юқори натижаларга эришдилар. Айниқса «олтин қўл» пахтакорларининг зафарли меҳнатлари билан асосий муваффақиятларини қўлга киритишди. 450 минг

тоннадан зиёд баракали хирмон кўтаришди. Пахтанинг 71 проценти «зангори кема»ларда терилди. Шунингдек, давлатга далачилик ва чорвачилик маҳсулотлари сотиш тошхирлари ҳам зиёдаси билан адо этилди.

Халқ контроли группа ва постлари аъзолари йил давомида муҳим аҳамиятга эга бўлган объектларнинг муддатидан илгари ишга туширилишига муносиб ҳиссаларини қўшдилар. Масалан, Ўзбекистон металлургия заводи ва 6-қурилиш трести халқ контроли группалари сирланган идиш-товоқлар ишлаб чиқариш техникни муддатидан илгари қуриб битказишга аҳд қилдилар. Маълумки, бу объектни қуришда қўнғина қийинчиликлар юз берди. Натижада қурилиш ишлари қўзғилиб кетди. Халқ назоратчилари бу нарсани ҳисобга олиб, қурилиш тезлаштириш ва конкрет ёрдам бериш ташаббуси билан чиқдилар. Шаҳар партия комитети уларнинг ташаббусларини маъқуллади. Қилинган самарали иш ўз натижасини берди. Сирланган идиш-товоқ ишлаб чиқариш теги муддатидан олдин фойдаланишга тошхирди.

Шунингдек, Олмалиқ аммофос заводи халқ назоратчиларининг заводнинг биринчи навбатига лойиҳа қувватини ўзлаштиришни тезлаштириш ва иккинчи навбат қурилишини содлаш ва ишга тушириш жараёнини тезлаштириш ташаббуслари ҳам диққатга сазовордир. Чирчиқ электростанция комбинати ва Олмалиқ кон металлургия комбинати халқ назоратчиларининг электр энергиясини тежам ҳақидаги ташаббуслари ҳам кенг қўлдоқ эди.

Юқорида айтилган ташаббусларни област халқ контроли комитети ўз вақтида маъқуллади ва кенг ёйишга татбиқ этиди. Натижада қўнғина муҳим қурилиш объектлари муддатидан илгари тошхирди, корхоналарнинг лойиҳа қувватини ўзлаштиришда ижобий натижаларга эришилди, қўнғина электр энергия тежам қилинди.

Корхона ва ҳужаликлар коллективларининг план ва тошхирларини бажариб боришлари, социалистик мулкни сақлаш, иқтисод ва тежамкорлик давлат интизомига риоя қилиш, меҳнаткашлар арзи ва шикоятларини қараб чиқиш ва шу каби муҳим масалалар областимиздаги халқ контроли группа ва постларининг доимий эътиборида бўлди. Груша ва постлар аъзоларининг текширувлари партия ва совет органларида, меҳнаткашларнинг

умумий мажлисларида муҳокама қилиб борилади. Шаҳар ва район халқ контроли комитетлари назорат ишнинг оммавийлигини таъминлаш мақсадида текшириш ва рейдларга кенг жамоатчиликни жалб қилди. Уларнинг орасида ишчиларини ҳам, колхозчиларини ҳам, маҳаллий Совет депутатларини ҳам қўриш мумкин эди. Айниқса, текширув ва рейд якуларининг муҳокама қилиш ва уларнинг натижаларини халққа етказишга муҳим эътибор берилади.

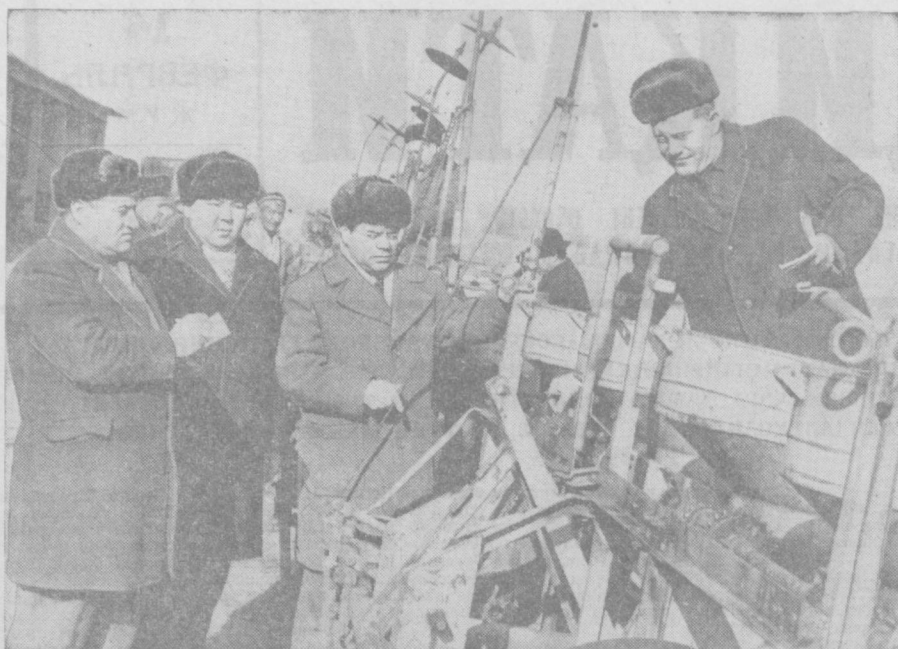
Областимиз халқ назоратчилари кўп йиллар давомида эришган, таърифада синалган форма ва методларини бу йил ҳам кенг қўлдоқмоқда. Маълумки, якуловчи йилда областимизга катта ва муҳим назоратчилари қўйилмоқда. Халқ назоратчилари ҳамма соҳани кенг қамраб олишлари лозим. Чунки, коммунизмининг моддий техника базасини яратишда муҳим аҳамият касб этган зарбдор йилда тошхирини бажаришга бирор-бир соҳа қолмаслиги керак. Бунинг учун ўз навбатида халқ назоратчи ишларининг сависини кўтаримиз лозим. Назоратнинг оммавийлиги ва ишончлилигини таъминлашимиз даркор.

Кам сарф билан, кўп ва сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш халқ назорати ишда зарқазий ўрини эгаллаш лозим. Шунингдек, ишлаб чиқариш уюмдорлигини ошириш танархнин арзонлаштириш ҳамма асосий вазифа бўлиши маъқуллаб ишлаб чиқаришга эришиш халқ назоратчиларининг олдинда қўйилган муҳим вазифалардир.

Қишлоқ ҳужалиги ходимлари олдида ҳам бу йил шарафли вазифа турибди. Пахтакорларимиз якуловчи йилда 430 минг тонна ҳосил етказишга аҳд қилдилар. Бунинг учун эса баҳорги экин кампаниясига намунали тайёргарлик қўриш, ҳар бир техниканинг ишга шай бўлишини таъминлаш лозим. Шунингдек, ер, сув, моддий ресурслардан оқилона фойдаланиш борасида халқ назоратчилари ташаббускорлик кўрсатишлари лозим. Шунингдек, рейд, текширув, қўриқ каби формаларнинг кенроқ ва изчилроқ қўлланишимиз зарур. Айниқса халқ назоратини ҳар томонлама оммавий бўлишига эришайлик.

Ана шундангина олдинизга қўйилган вазифаларни шараф билан адо этишимизга ишонқ туғилади.

М. МУЛЛАЕВ,
област халқ контроли комитетининг раиси.

КАТТА КУЧ

Халқ назоратининг таъсирчанлиги, обрўси, унинг тарбиявий роли партиявий раҳбарликнинг сависига боғлиқдир.

Районимизда 3300 дан ортиқ назоратчи бор. Уларнинг қўнғилигини коммунист ва комсомоллар ташкил этади. Назоратчилар орасида халқ ҳужалигининг у ёни бу соҳасида намуна кўрсатиб меҳнат қилаётган муваффақиятсиз одамлар эмас. Район партия комитети буюр ва пленумларида группа ва постлар партиявий раҳбарлик қандай йўлга қўйилганлигини масалаларни тез-тез қўриб туради. Халқ назоратчилари ана шу масала юзасидан ҳисоб берганларида биз улар бажарган ишларни атрафчи таҳлил этиш билан бирга, камчиликларини тугатиш ва назоратнинг оқилоналигини таъминлашга қаратилган тадбирлар қўрилади.

Натижада йилларда халқ назоратининг самардорлиги ортиб бормоқда. Колхоз ва совхозларнинг партия ташкилотлари жамоатчилиги кучига тайиниб, асосий эътиборни план ва тошхирларнинг ўз вақтида ва муддатидан илгари бажаришга қаратмоқдалар.

Бу йиллар Илчиқ номли, Со бир Раҳимов номли колхозларда, «Партия XXI съезди» сов-

хозидан бир мушча яхши йўлга қўйилмоқда. «Корасув» совхозини партия комитети йилгиликларидан бирида назоратчилар ўтказган текшириш якуни қўриб чиқилди. Ўзбек назоратчилар хўжаликда чорва қишлоқни даврида моллар тўйдириб боқилмаётганлиги, шу тўғрисида ҳам маҳсулдорлик камайиб кетмаётганлиги аниқландилар. Қишлоқнинг намунали ўтказиш ишига бефарқ қараётган ферма раҳбарларига қаттиқ танбех берилди.

Биз назоратнинг изчиллигини таъмин этиш учун илгори хўжаликларнинг назоратга партиявий раҳбарлик соҳасидаги таърибаларини бошқа хўжаликларда ҳам кенг ёйиш таъсия қилиб туради. Ҳар ойда бошланғич партия ташкилотлари секретариатини уюш ўтказиладиган семинар машғулотларида район халқ контроли раиси сўзга чиқади. У қайси хўжаликда халқ контроли группаси қандай иш олиб бораётганлигини, қайси хўжаликда группа фаолияти суст эканлигини айтиб, бундан буюр асосий эътиборни нимага қаратиш лозимлиги тўғрисида масалаҳатлар беради.

Бундан ташқари, ҳар уч ойда группа раислари учун ҳам

семинар машғулотлари ташкил этилади. Семинар машғулотларида район партия комитети ходимлари, иккинчи комитет, прокуратура, суд органлари ходимлари, қишлоқ хўжалик муваффақиятлари лекция ва суҳбатлар ўтказиладилар.

Назоратчиларимиз иқтисод ва тежамкорлик ҳаракатидан ҳам актив қатнашмоқдалар. Маҳсулот сифатининг яхшиланishi, танарх арзонлаштиришга алоҳида эътибор бермоқдалар. Утган йили ёйилти, электр-энергия, металл ва бошқа хомашёлардан фойдаланишда резервларни қидириб топишда 2300 илчи ва хамзатчи иштирок этиди. 1235 дан ортиқ тақдир олди. Бу тақдирларнинг амалга оширилиши натижасида 576 минг сўмдан ортиқ фойда қўрилди.

Шу қўнғилда КПССнинг партия, совет халқига Мурожаати асосида иш юритиладиган назоратчиларимиз чорва қишлоқини муваффақиятли яқунлаш, эртаги савзот экинни уюшқонлик билан бошлаб юбориш учун қизгин тайёргарлик кўрмоқдалар.

Н. ДЕРЕВЯНКО,
Калинин район партия комитетининг иккинчи секретари.

ХОСИЛ ЖОНКУЯРЛАРИ

Колхозимиз меҳнаткашлари бонд илҳимининг белгилари, йилда яхши натижаларга эришдилар. Давлатга пахта, дон ва чорвачилик маҳсулотларини сотиш планларини ортири билан бажаришди. Халқ назоратчилари йилги-терим мавсуми тугаллашнинг биланоқ ишун кузги-кишми тадбирларга мослаштириб олиб бора бошладилар. Шу мақсадда конкрет тадбирлар тузиб чиқилди. Хўжаликнинг барча тармоқлари учун масъул кишилар бериш қўйилди. Улар шудорлашнинг сифатли ўтказиш, техника ремонтининг намунали бажарилиши, ариқ-зоуларнинг тозаланиши, далага ўнг ташиб чиқаришнинг боришини назорат қилдилар.

Деҳқончилик ва чорвачиликдаги бажаришлар ҳар бир нис контрол группаси ходимлари томонидан текширилиб, дабу комиссияси таъсидидан ўтгандан кейин меҳнатга ҳақ тўлаш мумкин, деб белгилан қўйилган. Бу тартибнинг жорий этилиши иш сифати ва меҳнат интизоми сависини кўтарди. Шу тўғрисида ҳам колхозимиздаги 1800 гектар экин майдонини 35—36 сантиметр чуқурликда шудор қилинди. Барча турдаги техника ремонтини йил бошларини арафасидаги ремонтдан чиқариб қўйилди.

Шу кеза-қундузда назоратчилар эътибори чорва қишлоқини муваффақиятли ўтказишга, маҳсулдорлигини оширишга қаратилган. Чорвачилик фермасида олти кишидан иборат назорат группаси бор. Ём-хашакнинг белгиланган рақсон сифати, исерф қилмасдан сарфлаш, соғини сиқирлардан бир меёрда сут соғиб олинишига эришиш мақсадида зарур тадбирлар амалга оширилмоқда.

Минерал ўғитлар ва ремонтдан чиқариб қўйилган техникаларнинг сақланишини ҳам доимий назорат қилиб борамиз.

Колхоз мулкни — халқ мулкни — бу мулкни кўз қорачини-дек асраш — назоратчиларимиз мақсади бўлиб қўйилди. Т. Ахмедов, И. Пирматов, А. Абдураулов, Т. Қўрболов, И. Саматов каби назоратчиларимиз ўзларининг бурчаларига садоқат билан муносабатда бўлиб келмоқдалар.

Шу нуларда биз чингит экин кампаниясига ҳамма нарсани шай қилиб қўймоқдамиз.

И. КЕНЖАЕВ,
Ўрта Чирчиқ районидagi Охунбобоев номли колхоз халқ контроли группасининг раиси.

Эссиз, қор-ёмғирда қолиб занг босиб ётган мана бу техникага қараин! Наҳотки, колхоз раҳбарларининг юраги ачирмас!

Автор фотоси.

ТЕХНИКАГА ЭЪТИБОР ШУМИ?

Қўнма нафаси уфироқ қолдиган, бепоён далада экин мавсуми қизиб кетадиган дала, лар яқинлашиб келмоқда. Ишнинг қизини билган деҳқонлар экинга ҳамма нарсани тахт қилиб қўймоқдалар.

Янги йўл районидagi Ленин номли колхозда бу иш қандай бормоқда? Бу ерда трактор ва бошқа қишлоқ ҳўжалик машиналари мавсумга қандай содлаштирилган? Биз ана шу саволга жавоб олиш ниятида колхоз трактор паркида бўлиб.

Афсуски, бу ерда техниканинг сақланишини қўриб ҳайрат қолди. Авваломбор, босириқнинг усти ёпишган, шу тўғрисида қўнма техника очик ҳавода қор-ёмғир остида ётибди. Керасили ва кераксиз эҳтиёт қисмлар айланиш-уяш, у ер-бу ерда сочилиб ётибди.

Техника ремонтини сифатли ва намунали ўтказиш учун шарт-шароит яратиб берилмаган. Трактор парки бош инженер Раҳимбой Мамарасулдиннинг таъини қараганда колхозда 166 тага яқин қишлоқ ҳўжалик техникаси бор. Буларнинг ҳаммаси жорий ремонтдан чиқарилган, лекин паркин айланиш киши ана шу ремонтдан чиқарилган техникани қўриб ачинади.

Пахта терим машиналарининг керакли қисмлари, масалани, шпиндель тишлари синиб, ифлосланиб ётибди. Культиваторлар, ўтган йили даладан қандай кеттирилган бўлса, шундайлигича турипти. Қўрак терим машиналари ҳам шу аҳволда.

Биз 136 ўринли гараж учун 7 минг сўм ажратиб, Янги йўл районидagi «Узсельхоз-

техника» билан шартнома тузиб қўйгандик. Бундан тўрт йил илгари Виктор Карпов бошлик бригада ёнигараж қурилишини бошлаган эди. Афсуски бу иш охирига етмади, илҳимиз. Мана беш йилдан бу ерда Карпов бригадасидан дарак йўқ.

3-январда фақат юк ташини принциплари сақланган. Бу ерда ҳам ўтган таърибсиз ҳолда, гилдираклари қийишайиб ётибди.

— Мен, — дейди Худойберди Өргашев, — шу колхозда 23 йилдан бери тракторчи бўлиб ашайман. — Занас кизим, лар вақтида етказиб берилса, дуруст бўларди. Ана шунда тракторлар тез-тез бузуламасди.

Чиндан ҳам бизда ремонт учун шартон йўқ. Ҳаво совуқ қунарди ҳам очик ерда ремонт қилишга тўғри келмоқда.

Машина ва тракторларнинг мотори совуқда музлаб қолганда ўт ёқиб, қиздиришга тўғри келмайди.

Хар йили техника ремонтини учун қўнма пул ажратилади. Масалан, 1973 йили 33.959 сўм, 1974 йили 31.445 сўм, бу йил 30000 сўм пул ажратилди. Хар йили ҳисобот вақтида техникани сақлаш ҳақида илҳимий гаплар айтилади, лекин бу гаплар қозғода қолиб кетаверади.

Қачонгача ана шу аҳвол давом этади?

Биз колхоз раиси Нишона, ди Авазовдан ана шу саволга узи-кесил жавоб беришларини истар эдик.

Х. МИРЗАКАРИМОВ,
ўқитувчи, жамоатчи назоратчи.

ШИНГИЛ ҲАНГОМАЛАР

Област халқ контроли комитетининг мажлисида «Пискент район колхоз ва совхозларида чорва қишлоқининг аҳоли ва чорвачилик маҳсулотлари бўйича планларининг бажарилишини текшириш натижалари», «Област маънавий хизмат кўрсатиш бошқармаси ташкилотларида автотранспортдан фойдаланишдаги жиддий камчиликлар ҳақидаги масалалар муҳокама қилинди. Муҳокама жараёнида камчиликлар очиб ташланди. Халқ контроли комитети мажлисининг қарори билан чорва қишлоқига совуққонлик билан қараган Вахрушов номли совхоз директори Абдулхалимов ва 2-«Пискент» совхозининг бош зоотехниги Хавага қаттиқ ынғовор эълон қилинди.

Халққа хизмат кўрсатиш лозим бўлган автотранспорт устидан назорат ўрнатмаганликлари учун Янги йўл, Бўжа, Юқори Чирчиқ, Пискент, Ўрта Чирчиқ район маънавий хизмат кўрсатиш комбинатлари директорлари Мўминов, Ким, Ню, Собиров, Холиқов ва Янги йўл шаҳар маънавий хизмат кўрсатиш комбинати бош бухгалтерини Соколовларга қаттиқ ынғовор эълон қилинди. Бу шингил Ҳангомалар шу материаллар асосида ёзилди.

„ОЛАБУЗОҚ“ ВА „ҚАШҚА“ СУҲБАТИ

Хўжалик чорва фермаси ташки қўришдан худди бу ерни тошқин босиб тугдек тўкиб кетганга ўхшайди. Ишқўрларда экин олдида уюлиб кетган. Зах, аллақандай ноҳус хил димоққа келиб урилади. Иккерида эса маст кишидек бузоқларнинг бязилари беҳол қўзилиб ётса, иккинчилари эса охури калла қилиб, «машқ» қилишмоқда.

— Яхшиямки, бот-бот ер қимирлайдиган «Олабузоқ» ўтиб кетган, — дейди «Алабузоқ» «Қашқарга». — Бўлмаса ҳолимизга маймулар йилларди.

— Асли гапирма, — дермиш Қашқа, — бу савил бини ўлғур икки балла ҳам чидиб беролмасди. Кеча устунга сал ишқалансам «ги-и-и» эса буладимки! Босиб қоладими, деб юрак-пурагим чикиб кетди.

— Янаизм биз дуруст эканмиз, тақдирга тан бериб, овғимизда туришимиз. Ана уларни қара бечоралар оғриб, қўзилиб қолишган. На ферма мударри қараб олан, на зоотехник дорин-дармон бермайди. Биров тозалайман, деймайди. Жуда бўлмаса касалларини бошқа хонага олиб чиқсалар бўларди. Биз ҳам этиб қолмасек деб кўркамиз...

Рост бўлса «Олабузоқ» билан «Қашқа» ўртасида шундай суҳбат бўлибди. Айтишларига қараганда Пискент районидagi Вахрушев номли, 2-«Пискент» совхозларидаги моллар, бузоқлар ўртасида ана шундай гапир-табиий суҳбатлар бўлиб туради. Лекин, ферма мударри бундай суҳбатни «эшитсалар» ҳам эшитмаслиқ олишарми. Наҳотки шундай бўлса! Бунга одамнинг ишонгиси келмайди...

АФСУНГАРЛАР

Миш-мишларга қараганда, област маънавий хизмат кўрсатиш бошқармасининг автотранспорт шиферлари орасида афсунгарлар пайдо бўлиб қолган эмиш. Уларнинг асосий вақфалари халққа беиминат транспорт хизматини

кўрсатиш экан. Албатта ҳамма жойдагидек, план, юк ташини қиймати каби қонун-қондорлар борлиги маълум бўлса-да, афсунгарлар куф-куф дер эканлар-у, ҳужжат борми, қозғ борми пулга айлантириб қўйганлар.

Бир калима ўқисалар, област территориясида юриши лозим бўлган машиналари усти мевачевага тўлиб Чимкент, Қарағанди, Қизил Ўрда, Челябинск, Омск, Чита шаҳарларида пайдо бўлиб юларкан. Балки, район маънавий хизмат кўрсатиш комбинатлари иштироки билан машиналарнинг қуввати шунча юк билан бундай олис жойларга бора олмас, бунинг устига йўл варақасини тўлдиринг керак, дейишларнинг мумкин. Афсундан, диспетчерларнинг бошлари айланиб қолса керакки, бир ёзишда 10—15 кунга қўнма бериб юборганлар. Машина қувватини ошириш уларга хамирдан қил суғригандай гап. Моторга қараб «уф» десалар алпақанда оқ кучи қўшлар ёни бўлмаса қўнларини галати қилиб, кўтарсалар юк машинаси борларни балайд бўлиб қоларкан. Ҳатто бу ишларга «Узселик» хўжалик коллективини ҳайрон. Чунки бу ағраёт ва қисмларини ўшалар ўзгартириб бериши керак! Ҳисобда йўқ китобда йўқ қисмлар қаердан, қандай қилиб машиналарда пайдо бўлади, деб ҳақиқатча еқаларини ушлашармиш.

Афсунгар шоферларнинг қилган ишларини гапириб адо қилмаймиз. Билемиз газетхонлар бу замонада ҳам афсунгар ҳам, унга ишонувчи содда йўқ, дейишди.

Бўлмаса, област маънавий хизмат кўрсатиш бошқармаси ва район маънавий хизмат кўрсатиш комбинатлари раҳбарларининг хушлари бошларидан учиб, индамай қараб ўтиравармиканлар! Ҳар қалай бир сир бор бўлса керак.

Б. ПУЛАТОВ.

